

TRANSCA

Flersprogethed

Hvorfor læse denne tekst?

Du skal læse denne tekst, hvis du er interesseret i at håndtere flersprogethed i klasseværelset. Du har sandsynligvis også børn eller unge i din klasse, eller folk du kender, der har et andet sprog end dig selv. Social og kulturel antropologi handler blandt andet om opfattelsen af den "anden" - det har således også at gøre med sprog. Forhåbentligt kan følgende tekst berige dit perspektiv på emnet.

Historisk kontekst

Området Sprogsocialisering (LS) er tæt knyttet til andre læringsteorier, da sprog er en integreret del af læring og er tæt knyttet til kulturel praksis. LS er optaget af, hvordan sprog former vores sociale forhold, hvordan socialisering foregår gennem udvekslings- og reproduktionsprocesser, og hvordan sociale identiteter formes af sprog. Den undersøger, hvordan læring og kulturelle betydninger eller praksis trænes og deles. LS kom til i løbet af 70'erne og i begyndelsen af 80'erne.

Et vigtigt fund var, at undersøgelserne etablerede en forbindelse mellem sprogbrug, social baggrund og skolen. Det var Bernstein der sagde i 1974, at skoler er steder for reproduktion af sociale uligheder, fordi eleverne har et andet sprogmiljø derhjemme. Heri lå hans skelnen mellem den detaljerede og den begrænsede kode - efter at skolen kun har markedsført den detaljerede kode for børn fra arbejderklassen og således med en anden social og sproglig baggrund, er det for eksempel meget sværere at deltage i undervisningen. Ved kun at legitimere ét ønsket sprog og ignorere forskellene mellem hjem og skole, reproduceres uligheder i klassen. Dette gælder alle studerende, der taler et andet modersmål end det, der hersker i skolen.

Diskussion

Næsten al uddannelse og opdragelse formidles gennem sprog. Sprog er derfor en integreret del af læring og er tæt knyttet til kulturel praksis. Børn og unge, der er vokset op med to eller flere andre sprog end det "første sprog", er normalt repræsenteret i uddannelsesinstitutionerne. Dette åbner muligheder, fordi ideen om, at ethvert sprog

TRANSCA

betrages som en værdifuld ressource, nu er blevet udbredt. Desværre udnyttes disse flersprogede kompetencer ofte ikke. De sociale aktører i uddannelse, der ønsker at bruge og promovere denne ressource positivt, står desværre ofte med utilstrækkelig vejledning og støtte, og bliver ofte konfronteret med modsatte ideologier. Faktisk er hegemoniske strukturer meget fremherskende i uddannelsessystemet, idet der skelnes mellem "gode" og "dårlige" sprog eller formidles forforståelser og værdier over for medlemmer af andre sproggrupper. Magtstrukturer og uligheder er ofte systematisk skabt eller håndhævet af sprog i uddannelse og fratager dele af befolkningen lige deltagelse i uddannelse og muligheder samt har tendens til at knytte specifikke sproggrupper til specifikke attributioner og værdier.

Selvom børn fra flersprogede familier ofte har et stort repertoire af kulturelle og sproglige evner, fordi de vokser op i forskellige sammenhænge, bruges de fleste af disse ressourcer ikke. Dette er påvist gennem en række undersøgelser i USA om studerende med latinamerikansk baggrund og andre sproglige minoriteter. Institutionelle forventninger og reaktioner til personer med en bestemt oprindelse komplicerer ofte sproglig udvikling og uddannelse. Sproglige ideologier danner holdninger til studerende, der begrænser børns evner fra starten, for eksempel fordi de er knyttet til arbejderklassen og relaterede forventninger.

En amerikansk-etnografisk undersøgelse på en gymnasium om "engelsk som et andet sprogprogram" (ESL) fandt ud af, at latinamerikanere ikke tilskriver deres deltagelse i specielle sprogklasser deres sproglige "underskud", men snarere som en vurdering af deres baggrund og modersmål og dermed som et tegn manglende intellektuel og evne. Samtidig viser mange lærere i disse klasser frustration såvel som negative holdninger og antagelser om, at eleverne ikke er motiverede, dovne og utaknemlige. Dette afspejles også i en undersøgelse fra 2008, der dokumenterer, at latinamerikanere i gennemsnit forbliver i sådanne programmer dobbelt så længe som hvide eller asiatiske studerende. Kurser, der fokuserer på underskud og er som et resultat mærket (engelsk som et andet sprog) kan derfor have nogle problematiske konsekvenser for studerende, da de ofte ikke kan opbygge en positiv identitet med denne markør.

c) Praktisk eksempel

Den etnografiske metode til "Discursive Shadowing", som her nævnes som et eksempel på andre vigtige antropologiske metoder, kan forklare strukturelle problemer i hverdagen for

TRANSCA

lærere generelt, og i tilsynet med fremmedsprogede og / eller flersprogede studerende i felten, som normalt ikke ville være synligt.

Forskningsemnet, i dette tilfælde en tosproget lærer, vil bære en mikrofon og en lydoptager i skole i en længere periode (i dette tilfælde i et år), og registrere alt, hvad der sker, mens forskeren følger ham til forskellige steder og situationer via deltagende observation.

Mohammed, den tosprogede ledsagende lærer, var ansvarlig for somaliske studerende på de lave klassetrin i Ullstad, Norge - De der har været i Norge mellem otte måneder og fem år og kun havde lidt formel uddannelse. Typiske situationer han blev konfronteret med i sit arbejde var, at disse studerende flygtede fra en prøve i matematik eller ikke mødte op, fordi de var bange for at mislykkes eller ikke forstod opgaverne. Mohammed drøftede disse sager med de studerende, som han senere forsøgte at finde i skolen og til sidst fandt dem i korridoren eller med forskeren, men aldrig med en af de faste lærere. Sidstnævnte viste ikke nogen interesse i at forstå årsagerne eller beskæftige sig med problemløsning, men beskæftigede sig snarere udelukkende med de "normale" studerende. Forsøg på at hjælpe eleverne, såsom Muhammeds forespørgsmål om, at de fik lov til at bruge en ordbog til testen til at forstå spørgsmålene, blev afvist, selvom dette er en legitim metode i tosproget undervisning.

Denne undersøgelse viser, at trods en passende policy of at bruge ledsagende lærere til at støtte fremmedsprogede studerende, kan implementeringen muligvis være utilstrækkelig, fordi der på den ene side er magtstrukturer (kløften mellem de almindelige lærere og ledsagende lærere), og der på den anden side mangler passende instruktioner og fælles procedurer.

Tænk videre

Tænk på, hvordan evnen til at udtrykke dig selv dagligt på dit første sprog berører din identitet?

Forestil dig, at du diskuterer med nogen om et følelsesmæssigt emne for dig. Overvej, hvis du i sådan et øjeblik tvinges til at bruge et andet sprog, som du blot er gået igang med at lære.

Hvordan manifesteres flersprogethed i dit arbejde, og hvordan håndterer du det i klassen?

TRANSCA

Kilder

BEQUEDAN-LOPEZ, Patricia and HERNANDEZ Sera Jean. 2011. Language Socialization across Educational Settings. In: Levinson, Bradley A.U. / Pollock, Mica (Hg.), A Companion to the Anthropology of Education. Chichester: Wiley-Blackwell (pp. 197-211).

CREESE, Angela and DEWILDE Joke. 2016. Discursive Shadowing in Linguistic Ethnography. Situated Practices and Circulating Discourses in Multilingual Schools. Anthropology & Education Quarterly Vol. 47 (3): pp. 329-339.

DRAXL, Anna-Katharina. 2013. Der Wert von Sprachen: Fragen zum Umgang mit Mehrsprachigkeit im schulischen Kontext. In: Binder, Susanne/Hanna Klien/Eva Kössner (Hg.): Wenn KSA zur Schule geht: Kultur- und Sozialanthropolog_innen im Bildungsbereich zwischen Forschung und Praxis. Konferenzbericht: 8. Tage der Kultur- und Sozialanthropologie 2013. Austrian Studies in Social Anthropology., Sondernummer KSA-Tage 2013, 27 p.: S. 7-11.

URL: https://www.univie.ac.at/alumni.ksa/images/text-documents/ASSA/ASSA-KSA2013_WennKSAzurSchuleGeht.pdf. Zugriff: 1.6.2017

MCCARTY, Teresa L. and WARHOL Larisa. 2011. The Anthropology of Language Planning and Policy. In: Levinson, Bradley A.U. / Pollock, Mica (Hg.), A Companion to the Anthropology of Education. Chichester: Wiley-Blackwell (pp. 177–190).

MULSBARY, Christine. 2014. „Will this hell never end?\": Substantiating and Resisting Race-Language Policies in a Multilingual High School. Anthropology & Education Quarterly Vol. 45 (4): pp. 337-390. American Anthropological Association.

RYES, Angela and WORTHAM Stanton. 2011. Linguistic Anthropology of Education, Stanton Wortham and Angela Ryes. In: Levinson, Bradley A.U. / Pollock, Mica (Hg.), A Companion to the Anthropology of Education. Chichester: Wiley-Blackwell (pp. 137–153). American Anthropological Association.

Authors

Christa Markom & Jelena Tomic

